

SLOVENE A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SLOVÈNE A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESLOVENO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Napišite komentar k **enemu** izmed naslednjih dveh besedil:

1. (a)

Od strani se prerivam do obrazov v vrstah; zmerom prihajajo isti. Tipologija je znana. Nekaj po službeni dolžnosti ali iz moralne obveze zaradi ciklostiranega vabila, vselej premalo sorodnikov in znancev nastopajočih, tu in tam kdo iz dolgočasje in potem še nekoliko tistih, mojih najljubših, ki jih potegne kar tako, zaradi dogodka samega. In ki se že vnaprej pripravijo na uživanje. Pa karkoli bi se že dogajalo. V strogi diagonalni levo od mene zagledam obe Hazetovi teti. Prihajata še od takrat, ko sem na proslavah recitirala pod modro čepico in rdečo rutico in bi me vselej zamenjali za pionirčka, če me mama ne bi vztrajno oblačila v temna plisirana krilca. Tudi tokrat jima na licih, ki imajo, se mi zdi, zmerom isto število raz, lebdi nekaj med zamaknjenostjo in popolno zbranostjo. Kot da bosta po prireditvi odvili velik prt, poln debelih buhteljnov. Nehote padem v Lenčkin pogled. V trenutku me prešine, če verjame govoricam. Haze trdi, da ve, toda doma pohvali vsak moj nastop. V njenih očeh se tokrat ne kadijo zlati buhteljni.

5 »Meni to najino malo mesto kljub farmi in tovornjakom z ulice še zmerom diši. Se mi nekako smehlja. Ti pa si iz njega odšla že zelo zgodaj. In večina tistih, ki imajo izkušnjo malih mest, čutijo taisto izkušnjo tudi kot nekoliko travmatično. Ti?«

15 »Malo mesto ima določene prednosti in seveda tudi slabosti. Če to sprejmeš, mislim, da ni posebej travmatično. Pač zaduhaš z bolj razširjenimi pljuči, ko prideš iz malega mesta. Tisti, ki ga nikoli niso doživeli, ne poznajo tega občutka. In razumljivo je, da se nekdo s province težje uveljavi v večjem mestu oziroma potrebuje več časa in energije kot domačini. To je moja izkušnja.«

Darja se zaustavi in me gleda. Malo izzivalno. Malo z višine. Malo kar tako, da prej mine. Prej mi je rekla, pa dajva, reciva kakšno pikro; če si ti, ki tu vendar živiš, to seveda lahko privoščiš. Dajva o tem, kako je to izmозgano mesto, v katerem so najhujše poletne nedelje zgodaj dopoldne, ko prazne ulice vonjajo po jeklenih nožih in nervoznem asfaltu. In kjer je vse dopuščeno, pa nič odpuščeno. Zdaj pa tu sedi vsa nekako prizanesljiva in sredinska; kot kakšna viskozna obleka. In zdi se mi, namenoma skromna. Ker najtežje je priti nazaj v malo. In tu biti ves tak, da se lahko imaš rad. Ker tukaj te, Darja, vselej ocenjujejo po tem, kakšen si bil že kot otrok. Osnovnošolski otrok.

25 »Na to se zdaj nujno navezuje vprašanje province, ki je po prepričanju nekaterih zgolj stvar mentalne higijene, čeprav izkušnje kažejo, da stvari le niso tako enostavne. Ali vprašano drugače: Koliko bi zate kot pišočo provinca lahko ostala oz. postala ovira in koliko prednost?«

30 »V tem trenutku vidim prednost. Moja knjiga namreč obravnava zgodbe malega mesta in vasi. Če ne bi imela te izkušnje, ne bi bilo te knjige. Morda bi sicer pisala o kakšni mestni alter sceni, posebnejih na njej ... morda sploh ne bi pisala ...«

35 »In v tvojih kratkih zgodbah so osrediščene predvsem ženske. Na zunaj fatalke, navznoter pa razglodane od intenzivnih čustvenih odzivanj. Preigravaš cel spekter razkolov, pohab in bolečin. Ali ni to nekoliko nenavadno?«

»Življenje je pač veliko.«

Jebemti. S kakšno lahkoto izreče moj stavek. Moj stavek iz kavarne pred slabe pol ure. Edini, ki sem ga sama napravila in je samo moj. Tak, za vsakovrstno uporabo. Toda ne za posojanje. Ne njej, ki bo čez dan ali dva šla. Tja, kjer je sicer težje, zato pa toliko bolj strastno. Kakšna zjebana scena.

»V tvojem prvencu je močna sled t.i. ženske pisave. Je zate takšna opredelitev sprejemljiva?«

»Ja. obstaja ženska pisava in če se že strinjam s tem, potem uvrščam zraven tudi mojo pisavo.«

45 Skozi zaprta vrata slišimo dva piska mobilca. Ljudje se začnejo spogledovati, sama pa podprem brado, ker Darja pravkar govori o tem, da so prvine ironije močno zasidrane tudi v njeni ženski pisavi. Tako odsekano piska tudi, kadar v moj mobilni telefon prihajajo sporočila. Haze je še zmerom edini, ki me pokliče takoj, kadar je nastop končan. Ker je takrat akt mimo, publika nekoliko slovesno potešena, v meni pa se pričinja neskončna praznina in še do danes nepojasnjena žalost. In on razume. Vse zelo podrobno. Le imenuje bolj enostavno: izpraznjenost, ker očitno ni
50 bil blef. Najbrž se z Darjo že predolgo pogovarjava. Ljubim ga, toda vseeno bi morala izklopiti telefon.

Norma Bale: 5, rouge. *Sekstant* (2002)

1. (b)

Kako nebo nocoj je polno lune
in cel mrest zvezd poji safir neba –
kot žameten klobuk mi noč sveta
razsanja v misli tenke zvezdne strune. –

5 Zavzdihnem stihopletje davnih stihov
o luni, mesečini in seveda
kako od tega bajnega pogleda
zbolijo pesniki za plimo vzdihov.

10 Cel lunapark in luna se zaveda
teh strastnih izparin občudovanja –
poglej samo, kako bleščeče gleda! –

Vesoljskim ladjam v brk še zmeraj tajna,
molči kot mlaj, kot ščip je čar beseda –
še zmeraj bajka: daljna, sanjska, bajna ...

Bina Štampe Žmavc: *Pesek v pesem* (1999)
